

Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Traject: HAVO
Tweede jaar
Tweejarig traject

Schooljaar: 2024-2026

Inhoud	
Belangrijke mededelingen vooraf:	3
Algemene informatie	3
Hulpmiddelen	3
Het afronden van het Schoolexamen (SE)	4
Informatievoorziening	4
HOOFDSTUK 1: ROOSTER SCHOOLEXAMENS	5
1.1: Data examenjaar 2025-2026	5
1.2: Data schoolexamens	5
1.3: Data inhalen en herkansingen	5
HOOFDSTUK 2: STOFOMSCHRIJVING SCHOOLEXAMENS	6
Aardrijkskunde	6
Bedrijfseconomie	8
Biologie	11
Duits	14
Economie	16
Engels	18
Filosofie	19
Frans	22
Geschiedenis	24
Maatschappijleer	26
Maatschappijwetenschappen	27
Natuurkunde	29
Nederlands	31
Praktijkgericht programma (pgp) Maatschappij	36
Praktijkgericht programma (pgp) Technologie	37
Profielwerkstuk (PWS)	38
Rekenen – 3F	39
Scheikunde	40
Spaans	42
Tekenen	44
Wiskunde A	49
Wiskunde B	51
BIJLAGE 1:	53
Voorlopig rooster Centraal Examen 2026 - EERSTE TIJDVAK	53
Voorlopig examenrooster Centraal Examen 2026 - TWEEDE TIJDVAK	54
BIJLAGE 2:	55
Overzicht van toegestane hulpmiddelen	55
BIJLAGE 3:	59
Herkansingsregeling schoolexamens (art. 6-9 uit het Examenreglement 2025-2026)	59
Artikel 6. Onderdelen SE	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Artikel 7. Missen SE	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Artikel 8. Inhaal-/herkansingsregeling SE	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Artikel 9. Einde SE-periode	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
BIJLAGE 4:	63
Zak-slaagregeling (art. 17.2 uit het Examenreglement)	63

Alle afspraken die afwijken van de bepalingen in dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA), zijn ongeldig, tenzij deze schriftelijk zijn bevestigd door de voorzitter van de examencommissie. Dit PTA is vastgesteld door de examencommissie van VAVO Haaglanden, in september 2025.

Belangrijke mededelingen vooraf:

Algemene informatie

In dit PTA staat alles vermeld wat voor jou als student 2^e jaars Havo van belang is voor examinering. Het PTA is leidend in de examinering; indien er verschillen zijn tussen de studiewijzer en het overeenkomstige PTA, dan zal het PTA leidend zijn.

Hulpmiddelen

Bij schriftelijke schoolexamens mag, **indien anders vermeld in het PTA**, gebruik worden gemaakt van het standaard hulpmiddelenpakket.

Vanuit school krijg je antwoordpapier en kladpapier aangeleverd bij het examen.

Je kan zelf de rest van de toegestane hulpmiddelen meenemen, bestaande uit:

- Blauwe en/of zwarte pen (niet uitwisbaar)
- tekenpotlood (voor het tekenen van grafieken)
- blauw en rood kleurpotlood (voor het tekenen van grafieken)
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- nietmachine
- geometrische driehoek
- vlakgum
- gewone rekenmachine (niet toegestaan bij wiskunde A en B)
- eendelig verklarend woordenboek Nederlands

Het gebruik van correctievloeistof of correctielint is niet toegestaan.

Voor de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie is het gebruik van de Binas (7^e editie) toegestaan.

Bij de moderne vreemde talen is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal toegestaan.

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

Woordenboeken en Binas bevatten geen aantekeningen of bladwijzers.

Bij wiskunde A en B is geen gewone rekenmachine toegestaan, maar alleen een grafische rekenmachine van het volgende type voorzien van actuele firmware/OS:

MERK	TYPE
Casio:	fx-CG50.
HP	HP Prime G2
Texas Instruments:	• TI-84 Plus CE-T • TI-84 Plus CE-T Python Edition • TI-Nspire CX II-T • TI-Nspire CX II-T CAS • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS)
NumWorks:	de grafische rekenmachine van NumWorks voor havo geldt: NumWorks met modelnummer op de achterkant van het apparaat gelijk aan N0110 of hoger (N0115, N0120, ...); voor vwo gaat deze restrictie vanaf examenjaar 2027 gelden.

De grafische rekenmachine is voorzien van *minimaal* de volgende OS of firmware versie om deze te mogen gebruiken bij het schoolexamen:

- Casio: 3.8 of hoger
- HP Prime: 2.2 of hoger
- TI-84 Plus: 5.8 of hoger
- TI-Nspire: 6.3 of hoger
- Numworks: 24 of hoger

De student is zelf verantwoordelijk voor het meenemen van een opgeladen grafische rekenmachine en het installeren van de minimaal vereiste OS of firmware versie.

De toegestane hulpmiddelen voor het schoolexamen zijn gebaseerd op de toegestane hulpmiddelen van het centraal examen, zie bijlage 2.

Het afronden van het Schoolexamen (SE)

Het volledige *Schoolexamen* (SE) moet vóór of uiterlijk op **vrijdag 17 april 2026** afgesloten zijn. Alleen een volledig afgesloten PTA voor een examenvak geeft recht op deelname aan het Centraal Examen voor dat betreffende vak.

Op woensdag **22 april** ontvang je de 'ontvangstverklaring' met behaalde resultaten. Deze lijst controleer je bij ontvangst.

Op deze lijst kun je wijzigingen en eventuele vrijstellingen aangeven. Dit moet voor de start van het *Centraal Examen* (uiterlijk **22 april**) gebeurd zijn. Je levert deze lijst in bij het Examenbureau op de begane grond (0.201).

Wil je niets wijzigen, dan hoeft je niets te doen.

Na 22 april zijn er geen wijzigingen meer mogelijk. Dit betekent dat je vanaf dat moment deelneemt aan het Centraal Examen voor dat bepaalde vak en je kunt dan niet meer terugvallen op een eerder behaald cijfer (vrijstelling) van dat vak.

Op vrijdag **24 april** worden de behaalde **SE-resultaten** en alle ingebrachte **vrijstellingen** die vermeld staan in Osiris definitief vastgesteld en kunnen daarna **niet** meer gewijzigd worden. De resultaten van de vakken waar je centraal examen in doet, bepalen naast de ingebrachte vrijstellingen de uitslag van het examen.

N.B.: Indien het Schoolexamen na 17 april wordt afgesloten, bestaat de mogelijkheid dat de definitieve SE-cijferlijst niet op tijd kan worden verstrekt. Dit kan tot gevolg hebben dat je niet kan deelnemen aan het Centraal Examen (CE) voor vakken waarvan het PTA niet is afgesloten.

Informatievoorziening

Alle informatie die het Examenbureau verstrekt gaat via de studentenmail van de kandidaten. De studentenmail is een mailadres die de kandidaten aan het begin van hun opleiding bij VAVO Haaglanden krijgen uitgereikt. Het missen van informatie die via de studentenmail is verstrekt, is geheel voor eigen risico van de kandidaat.

HOOFDSTUK 1: ROOSTER SCHOOLEXAMENS

1.1: Data examenjaar 2025-2026

Het toetsrooster voor de schoolexamenperiodes wordt minimaal twee weken voor de betreffende toetsweek beschikbaar gesteld via MIA. Het rooster van de mondelinge schoolexamens wordt via de docent opgesteld en verspreid in de online omgeving.

Bij het volgende hoofdstuk, stofomschrijving schoolexamens, kan je per vak zien in welke periode deze schoolexamens plaatsvinden.

Je bent het gehele schooljaar beschikbaar voor het afleggen van schoolexamens en herkansingen. Schoolexamens kunnen ook op een ander moment plaatsvinden dan jouw lessen.

De meest recente versie van het schoolexamenrooster is terug te vinden op MIA en hangt voorafgaand aan elke SE-periode op het whiteboard bij het Examenbureau/Administratie.

*De **lokaalindeling** wordt op de dag van het schoolexamen gepubliceerd op datzelfde whiteboard bij het Examenbureau.*

1.2: Data schoolexamens

Er zijn drie schoolexamenweken:

- SEP 1: maandag 3 t/m maandag 17 november
- SEP 2: maandag 12 t/m maandag 26 januari
  - Kijk- en luistertoetsen: 19 t/m 26 januari
- SEP 3: vrijdag 6 t/m vrijdag 13 maart

1.3: Data inhalen en herkansingen

De mogelijkheden voor inhalen en herkansen zijn:

- Inhalen SEP 1 t/m 3: 16 t/m 20 maart
- Aanvragen herkansen SEP 1 t/m 3: uiterlijk maandag 30 maart voor 16:00
- Herkansen SEP 1 t/m 3: 8 t/m 10 april

HOOFDSTUK 2: STOFOMSCHRIJVING SCHOOLEXAMENS

Vak	Aardrijkskunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	-Arm en rijk (H1 & H2) -SE stof B3	Schriftelijk	15%	Ja	A1*, B1, B3
SEP 2	SE 2	-Systeem aarde (H3) -(Over)leven in Europa (H2)	Schriftelijk	15%	Ja	A1*, C2 (7), A4, B1, B2, C1 (6), B1, B2, B4
SEP 4	SE 3	-Arm en rijk (H3 & H4) -Systeem aarde (H1, H2 & H4) -(Over)leven in Europa (H3)	Schriftelijk	25%	Ja	A1*, B2, C2 (7), A1 t/m A3, C3, C1 (6), A1, B3

* domein A1: 'vaardigheden' wordt altijd geëxamineerd in combinatie met de vakinhoudelijke eindtermen.

Vak	Aardrijkskunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Brazilië (H1 t/m H5)	Schriftelijk	20%	Ja	A1*, D1, D2
SEP 2	PO 1	Toepassing leerstof Leefomgeving (steden: H3-4) met behulp van E2 (Regionale en lokale vraagstukken) en A2 (Geografisch onderzoek)	Digitaal	10%	Nee	A2, E2
SEP 3	SE 5	Wonen in Nederland (H1 & H2)	Schriftelijk	15%	Ja	A1*, E1

* domein A1: 'vaardigheden' wordt altijd geëxamineerd in combinatie met de vakinhoudelijke eindtermen.

Opmerkingen m.b.t. PO 1: -De PO wordt geïntroduceerd in periode 2 -De PO moet worden ingeleverd in de vorm van een schriftelijk verslag -De PO kan thuis of eventueel in het OLC worden gemaakt (thuisopdracht) -De PO is inhaalbaar (niet herkansbaar)	Inlevermoment: Vrijdag 19 december 23.59 uur 2025 Inhaalmoment: Vrijdag 9 januari 23.59 uur 2026

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A1	Geografische benadering <i>Dit subdomein wordt steeds geëxamineerd in combinatie met de vakinhoudelijke eindtermen.</i>
B2	Samenhangen en verschillen in de wereld
C2	Samenhangen en verschillen op aarde
D1	Gebiedskenmerken
E1	Nationale en regionale vraagstukken

Vak	Bedrijfseconomie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Basisvaardigheden (H.1 en 2) Van persoon naar Rechtspersoon (H.4 en 5)	Schriftelijk	10%	Ja	A B1
SEP 2	SE 2	Van Persoon naar Rechtspersoon (H.6 t/m H.8, H.11, H.12)	Schriftelijk	10%	Ja	B2, B3, B4
SEP 3	PO 1	Schriftelijke opdracht bij een bedrijfseconomisch thema	Praktisch	5%	Nee	H
SEP 4	SE 3	Interne organisatie en personeelsbeleid (H.13 t/m 15) Investeren en financieren (H.16 t/m 18) Marketing (H.19 t/m 21)	Schriftelijk	25%	Ja	C D E

Opmerkingen m.b.t. PO 1: (opdracht tijdens de les en/of thuis in de vorm van een opdracht) (<i>inhaalbaar, niet herkansbaar. 5% van het SE-cijfer</i>) LET OP: Het niet deelnemen aan de PO en/of niet tijdig inleveren van de opdracht heeft tot gevolg dat deelnemen aan het centraal examen in het vak bedrijfseconomie niet mogelijk is. Toegestane hulpmiddelen: rekenmachine, literatuur, internet Niet toegestane hulpmiddelen: AI	Inlevermoment: Tijdens SEP3

Vak	Bedrijfseconomie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PO 2	Het opzetten van een onderneming	Praktisch	5%	Nee	H
SEP 2	SE 4	Financieel beleid (H.22 t/m 27)	Schriftelijk	20%	Ja	F
SEP 3	SE 5	Verslaggeving (H.28 t/m 31)	Schriftelijk	25%	Ja	G

Opmerkingen m.b.t. PO 2: De praktische opdracht (PO) is een verplicht onderdeel van het schoolexamen met een weging van 10% en wordt buiten de les uitgevoerd. De kandidaat levert een start-, een werk- en een einddocument in, alsmede een (powerpoint)presentatie. Deze documenten worden geüpload bij de betreffende opdracht in Teams. De kandidaat krijgt voor het uitvoeren van de opdracht een instructieformulier en een scorelijst (in Teams beschikbaar). Het instructieformulier geeft een gedetailleerde beschrijving van de PO. De scorelijst geeft inzicht in de te beoordelen aspecten van de in te leveren documenten. Documenten inleveren na de reguliere deadlines zorgt ervoor dat de punten die te verkrijgen zijn voor het op tijd inleveren, niet toegekend worden. Het eindcijfer wordt berekend door de totale score te delen door 10, afgerond op 1 decimaal. De PO mag individueel of in tweetallen uitgevoerd worden en moet vóór de start van de kerstvakantie afgerond en ingeleverd zijn (upload in Teams).	Inlevermoment: Startdocument vrijdag 03 oktober 2025 Werkdocument vrijdag 10 oktober 2025 Einddocument en presentatie (mag in powerpoint of een andere format) vrijdag 19-12-2025 Inhaalmoment: vrijdag 09 januari 2026 alle documenten.

<i>CENTRAAL EXAMEN</i>	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
B	Van persoon naar rechtspersoon
C2	Personeelsbeleid
D2	Financieren
E2	Marketingbeleid
F	Financieel beleid
G	Verslaggeving

Vak	Biologie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Inleiding in de biologie & Cellen (H4A Thema 1) Voortplanting (H4A Thema 2) Vaardigheden	Schriftelijk	10%	Ja	A5, A11, A13, A14 M2, O6 M6, O6, O8, O9 A
	PO 1	Osmosepractica	Praktisch	5%	Nee	A (A5/A8/A14), M2
SEP 2	SE 2	Genetica (H4A Thema 3) Evolutie (H4A Thema 4) Vaardigheden	Schriftelijk	10%	Ja	A13, M3, M7, M8 P4 A
SEP 3	PO 2	Veldwerk	Praktisch	5%	Nee	A (A9/A10/A12), P1, P2, P3, P5
SEP 4	SE 3	Ecologie en milieu (H4B Th 7) Regeling & Spieren en Beweging (H4B Thema 5) Waarneming en Gedrag (H4B Thema 6) Vaardigheden	Schriftelijk	20%	Ja	A12, P1, P2, P3, P5 O2, O4, O5, O7 A

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Deze practica worden tijdens de les uitgevoerd in september/oktober. Het betreft twee praktijklessen. Tijdens de lessen worden schriftelijke vragen en opdrachten uitgewerkt en die werkbladen worden aan het eind van de praktijkles ingenomen. Toegestane hulpmiddelen: BvJ boek H4A, BiNaS 7^e editie, gewone rekenmachine	Inlevermoment: Week 41

Opmerkingen m.b.t. PO 2: Deze veldopdracht wordt (grotendeels) uitgevoerd tijdens een gezamenlijke excursie naar de duinen in maart (tijdens SE week 3). Over beide PO's wordt in de loop van het schooljaar aanvullende informatie verstrekt (plaats, tijd, inleverdatum en beoordelingscriteria). Toegestane hulpmiddelen: BvJ boek H4B, telefoon met determinatieapps, internet <i>Het niet deelnemen aan de PO en/of niet tijdig inleveren van de opdracht heeft tot gevolg dat deelnemen aan het examen niet mogelijk is.</i>	Inlevermoment: Week van afname week 8 of 10

Vak	Biologie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Stofwisseling (Thema 1 H5A) DNA (Thema 2 H5A) Vaardigheden	Schriftelijk	20%	Ja	M2, O1 M1 M3, M4, M5 A
SEP 3	SE 5	Vertering (Thema 3 H5A) Transport (Thema 4 H5B) Gaswisseling & uitscheiding (Thema 5 H5B) Afweer (Thema 6 H5B) Vaardigheden	Schriftelijk	30%	Ja	O1, O2 O3 A

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
M2 O1 O2 O3 P1	Zelfregulatie Stofwisseling van de cel; Stofwisseling van het organisme; Zelfregulatie van het organisme; Afweer van het organisme; Regulatie van ecosystemen
M3	Zelforganisatie Zelforganisatie van cellen
P3	Interactie Interactie in ecosystemen
M7	Reproductie Erfelijke eigenschap
M8 P4	Evolutie Selectie Soortvorming

Vak	Duits	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> geen woordenboek DN-ND	Schriftelijk	10%	Nee	A-E
SEP 2	SE 2	Grammatica <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> geen woordenboek DN-ND	Schriftelijk	10%	Nee	A-E
SEP 3	HD 1	Verplichte deelname aan activiteit: intern of extern.	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	D, E
SEP 4	SE 3	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	20%	Ja	D

Opmerkingen m.b.t. HD 1: (thuisopdracht of tijdens de les in de vorm van een opdracht of toets) <i>(resultaat O/V/G) (inhaalbaar, voorwaardelijk voor deelname aan het betreffende schoolexamen, moet een onmisbaar onderdeel zijn om een schoolexamen te kunnen afnemen. Een onvoldoende wordt toegekend als na het inlevermoment geen voldoende of goed is behaald).</i> Verplichte deelname aan activiteit: intern of extern. Bij niet-deelname zal een vervangende opdracht moeten worden ingeleverd. Uiterste inlevertermijn: Vr. 14 maart 2025: 23.59 uur.	Inlevermoment: Week 11

Vak	Duits	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	HD 2	Lees- en schrijfdossier	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	A,D,E
SEP 2	HD 3	Mondelinge taalvaardigheid <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> geen woordenboek DN-ND	Mondeling	0% (O/V/G)	Nee	C
	SE 4	Gespreksvaardigheid ERK-niveau B1 <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> geen woordenboek DN-ND	Mondeling	20%	Nee	C
	SE 5	Kijk- en luistervaardigheid ERK-niveau B1 <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> geen woordenboek DN-ND	Schriftelijk	20%	Nee	B
SEP 3	SE 6	Literatuur	Schriftelijk	20%	Ja	E

Opmerkingen m.b.t. HD 2: (thuisopdracht of tijdens de les in de vorm van een opdracht of toets) (resultaat O/V/G)	Inlevermoment: Week 42 Inhaalmoment: Week 44
Opmerkingen m.b.t. HD 3: (thuisopdracht of tijdens de les in de vorm van een opdracht of toets) (resultaat O/V/G)	Inlevermoment: Week 2 Inhaalmoment: Week 4

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid ERK-niveau B1 SE-cijfer: 50%, CE-cijfer: 50%.

Vak	Economie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Lesbrief 'Crisis' paragrafen 1.2, 1.3 en 2.1, 2.2 Lesbrief 'Jong en oud' hoofdstuk 2, 6, 7, 8 en § 5.4 Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 2 Lesbrief 'Reconomie' hoofdstuk 2 en 3	Schriftelijk	10%	Ja	B, C E, G G A2a
SEP 2	SE 2	Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 3, 5 Lesbrief 'Markt en Overheid' hoofdstuk 1. Lesbrief 'Reconomie' hoofdstuk 1 en 4	Schriftelijk	10%	Ja	D1,2,3,6, 7 A2b
SEP 3	PO 1	Klaslokaalexperiment of opdracht	Praktisch	5%	Nee	A, J
SEP 4	SE 3	Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 1 Lesbrief 'Markt en Overheid' hoofdstuk 2, 3, 4, 5, 6 Lesbrief 'Jong en Oud' hoofdstuk 1	Schriftelijk	25%	Ja	D5 D4,8 F F

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Opdracht tijdens SEP3 in de vorm van een experiment of andere opdracht. Deelname aan het PO is verplicht. De PO is niet herkansbaar, wel in te halen. Indien de PO niet is gemaakt en ingeleverd volgt uitsluiting van deelname aan het CE voor dit vak.	Inlevermoment: In SEP3

Vak	Economie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 2	SE 4	Lesbrief 'Verdiene & Uitgeven' hoofdstuk 1 t/m 4 Lesbrief 'Conjunctuur' hoofdstuk 1 en 2 Lesbrief 'Werk en Werkloosheid' hoofdstuk 1 en 2	Schriftelijk	25%	Ja	H1, I I D9, H4
SEP 3	SE 5	Lesbrief 'Jong en Oud' hoofdstuk 3 en 4 Lesbrief 'Europa'	Schriftelijk	20%	Ja	H2, 3
	PO 2	Klaslokaalexperiment of opdracht	Praktisch	5%	Nee	A, J

Opmerkingen m.b.t. PO 2: Opdracht tijdens de les in de vorm van een experiment of andere opdracht. <i>(inhaalbaar, niet herkansbaar)</i> Deelname aan het PO is verplicht. De PO is niet herkansbaar, wel in te halen.	Inlevermoment: Week 9 2026 Inhaalmoment: Week 10 2026

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
B	Concept Schaarste
C	Concept Ruil
D	Concept Markt
E	Concept Ruilen over de tijd
F	Concept Samenwerken en onderhandelen
G	Concept Risico en informatie
H	Concept Welvaart en groei
I	Concept Goede tijden, slechte tijden
J	Onderzoek en experiment

Vak	Engels	Traject: HAVO Tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 Eenjarig vak (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Schrijfvaardigheid Inhoud: Formele brief, ERK-niveau B1	Schriftelijk	25%	Ja	D
SEP 2	SE 2	Literatuur <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Leesboek Lord of the Flies (editie van school, onder aantekeningen)	Schriftelijk	25%	Ja	E
SEP 3	SE 3	Kijk- en luistervaardigheid, ERK-niveau B2 <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek EN-NE of NE-EN	Schriftelijk	25%	Nee	B
	SE 4	Spreekvaardigheid en gespreksvaardigheid, ERK-niveau B1+ <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek EN-NE of NE-EN	Mondeling	25%	Nee	C

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid aan de hand van teksten, ERK-niveau B2

Vak	Filosofie	Traject: HAVO Tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 Eenjarig vak (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	1. Verplichte domeinen • Wijsgerige antropologie (hand-out) • Ethiek (hand-out) • Sociale filosofie (hand-out) 2. Examenboek Denken over democratie • Hoofdstuk 1 • Hoofdstuk 2	Schriftelijk	30%	Ja	A*/B1/C1/C2/D1/D2a
SEP 2	SE 2	1. Stof SE1 wordt als bekend verondersteld 2. Examenboek Denken over democratie • Hoofdstuk 3 • Hoofdstuk 4	Schriftelijk	30%	Ja	A*/C3/D2b/D3a
SEP 3	SE 3	1. Stof SE1 en SE2 wordt als bekend verondersteld 2. Examenboek Denken over democratie • Hoofdstuk 5 • Hoofdstuk 6	Schriftelijk	30%	Ja	A*/D3b
	PO 1	Filosofische dialoog over een actueel nieuwsfeit	Schriftelijk	10%	Nee	A1 en A2

Opmerkingen m.b.t. PO 1: PO Filosofische dialoog over een actueel nieuwsfeit, schriftelijk. Deels tijdens de les, deels thuis. Uit te delen na SE2 Startmoment op school, aanwezigheid verplicht. Nader te bepalen als het rooster bekend is. Afwezig tijdens de startles betekent geen PO. Conceptversie (voor feedback) inleveren in week 8, voor de voorjaarsvakantie (vrijdag 21 februari 2025). Na deze datum krijg je geen feedback mee. Inleverdatum definitieve versie: week 10, 7 maart 2025 Bij het missen van de eerste deadline van 7 maart 2025 heeft kandidaat recht op een inhaal-deadline: 14 maart 2025. Bij het missen van deze inhaal-deadline wordt kandidaat uitgeschreven voor het vak.	Inlevermoment: Week 10

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden Subdomein A1: Argumentatieve vaardigheden 1. De kandidaat kan: met betrekking tot een filosofisch vraagstuk informatie selecteren, structureren en interpreteren: • een betoog analyseren; • een betoog beoordelen; • een logisch correct en overtuigend betoog opzetten en houden; • de resultaten van een leeractiviteit overdragen aan anderen. Subdomein A2: Onderzoeksvaardigheden en benaderingswijzen 2. De kandidaat kan: • vooronderstellingen onderzoeken waarop een vraagstuk berust; • verschillende filosofische posities ten aanzien van een vraagstuk beargumenteerd innemen. Subdomein A3: Oriëntatie op studie en beroep
B	Wijsgerige antropologie Subdomein B1: Centrale begrippen 3. De kandidaat kan een aantal centrale begrippen uit de wijsgerige antropologie herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein B2: Lichaam, geest en emotie 4. De kandidaat kan: • verschillende opvattingen over de verhouding tussen lichaam en geest herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen; • verschillende opvattingen over de aard en functies van emoties herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein B3: De mens als redelijk wezen 5. De kandidaat kan: • verschillende opvattingen over de mens als redelijk wezen herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen; • enkele opvattingen over de geldigheid van verschillende vormen van (rationele) kennis herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen.
C	Ethiek Subdomein C1: Centrale begrippen 6. De kandidaat kan een aantal centrale begrippen uit de ethiek herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein C2: Het goede leven 7. De kandidaat kan een aantal opvattingen over de verhouding tussen nut en geluk herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein C3: Integriteit en verantwoordelijkheid 8. De kandidaat kan:

	• verschillende posities ten aanzien van individuele vrijheid en collectieve verantwoordelijkheid herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen; • binnen de verhouding van individu en gemeenschap de rol aangeven van integriteit en verantwoordelijkheid.
D	Sociale filosofie Subdomein D1:. Centrale begrippen 9. De kandidaat kan een aantal centrale begrippen uit de sociale filosofie herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein D2:. Schaarste, begeerte en macht 10. De kandidaat kan: • uitleggen wat de aard en functie is van menselijke begeerten en behoeften en wat de samenhang is tussen schaarste en behoeften; • verschillende opvattingen over de oorsprong van macht en de vormen van macht herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen. Subdomein D3:. Ideologie 11. De kandidaat kan uitleggen wat de rol en invloed is van ideologieën in de maatschappij. Hij kan daarbij aangeven wat de filosofische en/of levensbeschouwelijke uitgangspunten van ideologieën zijn.

Vak	Frans	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek FN-NF	Schriftelijk	5%	Nee	A-E
SEP 2	SE 2	Grammatica <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek FN-NF	Schriftelijk	5%	Nee	A-E
SEP 4	SE 3	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	15%	Ja	D

Vak	Frans	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	HD 1	Lees- en schrijfdossier	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	A, D
	HD 2	Excursie Tournai / Lille met training spreekvaardigheid	Mondeling	0% (O/V/G)	Nee	C
SEP 2	SE 4	Gespreksvaardigheid ERK-niveau B1	Mondeling	25%	Nee	C
	SE 5	Kijk- en luistervaardigheid ERK-niveau B1	Schriftelijk	25%	Nee	B
SEP 3	SE 6	Literatuur	Schriftelijk	25%	Ja	E

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 4: Het rooster wordt door de docent gemaakt en digitaal gedeeld.	Afnamemoment: Week (2) 3 (en 4) Inhaalmoment: week 12 (maart 2026)

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Lees- en schrijfdossier ter voorbereiding op SE gespreksvaardigheid.	Inlevermoment: Week 42 Inhaalmoment: Week 44
Opmerkingen m.b.t. HD 2: Feedbackformulier van Taalstad inleveren bij docent. Voor het reguliere en het inhaalmoment verstrekt de docent de opdracht.	Inlevermoment: Vóór het einde van de excursie Inhaalmoment: vóór SE4 (week 2)

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid ERK-niveau B1

Vak	Geschiedenis	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Tijdvak 1-4	Schriftelijk	5%	Nee	ABC
SEP 2	SE 2	Tijdvak 5/6	Schriftelijk	10%	Ja	ABC
SEP 4	SE 3	Tijdvak 5-8, Thema Britse Rijk Parlementaire democratie	Schriftelijk	20%	Ja	ABCD
	PO 1	<u>Praktische opdracht:</u> Filmpje in tweetallen over een kenmerkend aspect uit Tijdvak 1 t/m 8 Week 3 t/m week 16, 2025	Digitaal	5%	Nee	ABE

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Werken aan de PO in de les, het olc, thuis, buiten school. De opdracht voor de PO wordt in Teams gezet, het filmpje moet daar geüpload worden.	Inlevermoment: Week 16: uiterlijk 17 april 2025 om 23.59

Vak	Geschiedenis	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 2	SE 4	Tijdvak 9 /10 Thema Duitsland in de 20 ^e eeuw	Schriftelijk	30%	Ja	ABC
SEP 3	SE 5	Tijdvak 9 /10 Thema Nederland na 1945	Schriftelijk	30%	Ja	ABC

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Historisch besef: vaardigheden
B	Oriëntatiekennis: tijdvak 5-10, Britse Rijk (1585-1900), Duitsland in Europa (1918-1991) en Nederland (1948-2008)

Vak	Maatschappijleer	Traject: HAVO Tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 Eenjarig vak (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Hoofdstuk 1: Wat is maatschappijleer? Hoofdstuk 5: Verzorgingsstaat	Schriftelijk	25%	Ja	A en D
SEP 2	SE 2	Hoofdstuk 3: Parlementaire democratie 3.1 t/m 3.6	Schriftelijk	25%	Ja	A en C1 (<i>exclusief</i> : de structuur van de representatieve democratie in Nederland uitleggen op gemeentelijk en provinciaal niveau; de structuur van de vertegenwoordiging op EU-niveau) en C2
SEP 4	SE 3	Hoofdstuk 3: Parlementaire democratie 3.7 t/m 3.9 Hoofdstuk 2: Rechtsstaat Hoofdstuk 4: Pluriforme samenleving	Schriftelijk	50%	Ja	A en B en C1 (inclusief: de structuur van de representatieve democratie in Nederland uitleggen op gemeentelijk en provinciaal niveau; de structuur van de vertegenwoordiging op EU-niveau) en C3 en D

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
Niet van toepassing	Het vak maatschappijleer wordt niet geëxamineerd met een Centraal Examen. Het vak wordt bij VAVO Haaglanden in schooljaar 2024-2025 afgesloten met drie schoolexamens.

Vak	Maatschappijwetenschappen	Traject: HAVO Tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 Eenjarig vak (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Samengevat blz. 1 t/m 57: de Concept-contextbenadering (A2), Vorming (B), Sociale ongelijkheid (C1), Macht en gezag (C2), Maatschappelijke en politieke conflicten en samenwerking (C3), Sociale ongelijkheid binnen een specifieke context (C4); Analyse van een politieke actualiteit (G).	Schriftelijk	40%	Ja	A2, B, C1, C2, C3, C4, G.
TOEGESTANE HULPMIDDELEN: Bij SE1 mag gebruik worden gemaakt van een blad met de definities van bepaalde hoofd- en kernconcepten. Het blad dat gebruikt mag worden, wordt bij de zitting voorafgaand aan het examen uitgereikt door de examiner(en).						
SEP 3	SE 2	Samengevat blz. 1 t/m 18 en 58 t/m 114: Informatievaardigheden (A1), de Concept-contextbenadering (A2), Onderzoeksvaardigheden (A3); Maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op sociale ongelijkheid (C5); Overheidsbeleid en standpunten van aanhangers van de politieke stromingen (C6); Binding (D); Verandering (E); Analyse van een sociale actualiteit (F); politiek en het proces van politieke besluitvorming (Bijlage 5 uit de Syllabus).	Schriftelijk	60%	Ja	A, C5, C6, D, E, F en Syllabus bijlage 5: politiek en het proces van politieke besluitvorming.

CENTRAAL EXAMEN

Domeinnummer	Stofomschrijving
A, B, C, D, E plus bijlage 5 uit de Syllabus: Politiek en het proces van politieke besluitvorming.	A: Vaardigheden (informatievaardigheden; conceptcontextbenadering; onderzoeksvaardigheden) B: Vorming (socialisatie; politieke socialisatie; socialisatie binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) C: Verhouding (sociale ongelijkheid; macht en gezag; maatschappelijke en politieke conflicten en samenwerking; sociale ongelijkheid binnen een specifieke context; maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op sociale ongelijkheid binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) D: Binding (sociale cohesie: mate van binding; politieke instituties en representatie/representativiteit; bedreigingen voor de bindingen in de samenleving binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) E: Veranderingsprocessen rationalisering, individualisering en institutionalisering; en veranderingsprocessen staatsvorming, democratisering en globalisering Plus bijlage 5 uit de Syllabus: Politiek en het proces van politieke besluitvorming.

Vak	Natuurkunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	1 Basisvaardigheden, 2 Beweging 3 Krachten in evenwicht	Schriftelijk	13%	Ja	A, C1
SEP 2	SE 2	4 Krachtwetten De stof van SE 1 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	12%	Ja	C1
SEP 4	SE 3	5 Materie en warmte, 6 Elektriciteit K1 Optica De stof van SE 1 en SE 2 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	20%	Ja	D1, D2, G1, B3, H

Vak	Natuurkunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	8 Arbeid en energie 9 Trillingen en golven De stof van SE 1, SE 2, en SE 3 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	20%	Ja	B1, C2
SEP 2	PO 1	Praktische opdracht	Praktisch	10%	Nee	A, I1, I2, I3
SEP 3	SE 5	10 Medische beeldvorming, 11 Zonnestelsel en heelal K4 Horen en zien De stof van SE 1, SE 2, SE 3 en SE 4 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	25%	Ja	B2, E1, F, H

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Tijdens de les in de vorm van een opdracht PO kan worden voorbereid maar moet direct na afloop van afname worden ingeleverd. PO is niet herkansbaar, wel inhaalbaar. <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> vrij	Inlevermoment: 8-12 december Inhaalmoment: 16-20 maart

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Basisvaardigheden
B1	Informatieoverdracht (Trillingen en golven)
B2	Medische beeldvorming
C1	Kracht en beweging
C2	Energieomzettingen (Arbeid en energie, wet van behoud van energie, vermogen)
D1	Eigenschappen van stoffen en materialen
E1	Zonnestelsel en heelal
G1	Gebruik van elektriciteit
H	Natuurkunde en technologie

Vak	Nederlands	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Schrijfvaardigheid: spelling algemeen, spelling werkwoorden en een schrijfopdracht In combinatie met leesvaardigheid	Schriftelijk	15%	Ja	C A
SEP 2	SE 2	Literatuur: Literatuurgeschiedenis, literaire terminologie en een literair werk In combinatie met leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	15%	Ja	E -E3 -E2 A D
SEP 3	PO 1	Het PO bestaat uit een presentatie van een gekozen onderwerp op het gebied van taal of literatuur	Mondeling	5%	Nee	A, B, C, D en E
SEP 4	SE 3	Schrijfvaardigheid: correct formuleren In combinatie met leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	15%	Ja	C A D
	HD 1	Literaturoordossier Opbouw in SEP1, SEP2, SEP3 en SEP4 Afronding in SEP4	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	E

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Het PO wordt in de les afgenomen en bestaat uit een presentatie van een gekozen onderwerp op het gebied van taal of literatuur <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> presentatie m.b.v. digibord	Inlevermoment: SEP3

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Inhoud literatuuordossier (2024-2025): Opbouw in 4 periodes: 1. Leesautobiografie (SEP1) 2. Boekopdracht 1 (SEP2) 3. Poëzie (SEP2) 4. Boekopdracht 2 (SEP3) 5. Boekopdracht 3 (SEP4) 6. Literatuurlijst (SEP 4) <i>Een op tijd ingeleverd en goedgekeurd literatuuordossier is voorwaarde voor overgang naar het tweede jaar van de Havo.</i> <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> leesboek, woordenboek Nederlands en woordenboek Nederlands – moedertaal	Inlevermoment: SEP4 Datum: zie studiewijzer

Vak	Nederlands	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid: een betoog/ beschouwing schrijven In combinatie met: leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden <u>Toegestaan hulpmiddel:</u> Schrijfdossier	Schriftelijk	15%	Ja	C A D
	HD 2	Schrijfdossier bestaande uit: - een motivatie voor het gekozen onderwerp; - een geschreven inleiding; - minimaal 4 artikelen; - twee schrijfp opdrachten met feedback	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	C
SEP 2	SE 5	Spreekvaardigheid: een discussie voeren met medeleerlingen In combinatie met: leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden <u>Toegestaan hulpmiddel:</u> Blaadje met aantekeningen	Mondeling	15%	Nee	B A D
	HD 3	Discussiedossier bestaande uit: - een voorblad - een inleiding bij het gekozen onderwerp; - eigen standpunt en argumentatie; - argumentatieschema met vier argumenten voor en vier argumenten tegen het standpunt; - minimaal vier artikelen; - bronnenlijst	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	B

SEP 3	SE 6	Moderne literatuur Een leeskringgesprek voeren met medeleerlingen: literaire ontwikkeling literaire terminologie literatuurgeschiedenis In combinatie met: leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden <u>Toegestaan hulpmiddel:</u> Blaadje met aantekeningen	Mondeling	15%	Nee	E -E1 -E2 -E3 A D
	HD 4	Literatuurdossier Opbouw in SEP1, SEP2, SEP3	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Nee	E
	PO 2	Leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	5%	Nee	A D

Opmerkingen m.b.t. PO 2: Het PO wordt in de les afgenomen.	Inlevermoment: weeknummer 10 en 11 Inhaalmoment: weeknummer 12

Opmerkingen m.b.t. HD 2 Schrijfdossier: Inhoud schrijfdossier: Motivatatie voor het onderwerp Vier tot zes artikelen over het onderwerp van het SE schrijfvaardigheid. Schrijfopdrachten met feedback Handgeschreven inleiding Schrijfplan	Inlevermoment: weeknummer 42 Inhaalmoment: weeknummer 12
Opmerkingen m.b.t. HD 3 Discussiedossier: Inhoud discussiedossier: - een voorblad met naam, klas, jaar, naam docent - een inleiding bij het gekozen onderwerp; eigen standpunt en argumentatie; argumentatieschema met vier argumenten voor en vier argumenten tegen het standpunt; - minimaal vier artikelen; - bronnenlijst	Inlevermoment: weeknummer 51 Inhaalmoment: weeknummer 12
Opmerkingen m.b.t. HD 4 Literatuurdossier (2024-2026): Inhoud literatuurdossier (2025-2026): Opbouw in 3 periodes: 1. Balansverslag (SEP1) 2. Boekopdracht 4 (SEP1) 3. Poëzie (SEP2) 4. Boekopdracht 5 (SEP3) 5. Literatuurlijst (SEP 3)	Inlevermoment: weeknummer 7 Inhaalmoment: weeknummer 9

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A1, A2, A3 D	Tekstverklaring en samenvatten Leesvaardigheid: analyseren en interpreteren, beoordelen, samenvatten Argumentatieve vaardigheden: analyseren en interpreteren, beoordelen

Vak	Praktijkgericht programma (pgp) Maatschappij	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 Eenjarig vak (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Ontwikkel een initiatief voor de Gezonde School	Praktisch	30%	Nee	A-E
SEP 2	SE 2	Keuzeopdracht: - Verbeter de werkprocessen van een zorginstelling - Adviseer een hbo-opleiding over verloop, promotie	Praktisch	35%	Nee	A-E
SEP 3	SE 3	Ontwerp voor de Belastingdienst een wegwijzer 'financiële educatie op school'	Praktisch	35%	Nee	A-E

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
	Er is voor dit vak geen Centraal Examen.

*Bij elk SE worden (verschillende aspecten van) deze eindtermen getoetst:

Domein A: Praktijkgerichte vaardigheden

1. Communiceren
2. Samenwerken
3. Digitale technologie
4. Informatievaardigheden
5. Reken- en wiskundige vaardigheden
6. Analytisch denken
7. Kritisch denken
8. Creatief denken

Domein B: Werken aan praktische en realistische opdrachten

1. Praktische en realistische opdrachten
2. Interactie met externe opdrachtgevers
3. De context van externe opdrachtgevers

Domein C: Loopbaanontwikkeling

Domein D: Werkvelden

Domein E: Programma specifieke kennis en vaardigheden

1. Onderzoeken
2. Productontwikkeling
3. Experts betrekken
4. Processen
5. Technologieën, materialen en technieken
6. Vorm, functie en werken van systemen
7. STEAM
8. Duurzame ontwikkelingsdoelen
9. Kennis toepassen

Vak	Praktijkgericht programma (pgp) Technologie	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 Eenjarig vak (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Ontwerp een tiny house	Praktisch	35%	Nee	A-E
SEP 2	SE 2	Ontwikkel een website in Wordpress	Praktisch	30%	Nee	A-E
SEP 3	SE 3	Keuzeopdracht: - Ondersteun het zorgproces met technologische innovatie - Word energiecoach en adviseer buurtbewoners over het verduurzamen van hun huis	Praktisch	35%	Nee	A-E

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
	Er is voor dit vak geen Centraal Examen.

*Bij elk SE worden (verschillende aspecten van) deze eindtermen getoetst:

Domein A: Praktijkgerichte vaardigheden

9. Communiceren
10. Samenwerken
11. Digitale technologie
12. Informatievaardigheden
13. Reken- en wiskundige vaardigheden
14. Analytisch denken
15. Kritisch denken
16. Creatief denken

Domein B: Werken aan praktische en realistische opdrachten

4. Praktische en realistische opdrachten
5. Interactie met externe opdrachtgevers
6. De context van externe opdrachtgevers

Domein C: Loopbaanontwikkeling

Domein D: Werkvelden

Domein E: Programma specifieke kennis en vaardigheden

10. Onderzoeken
11. Productontwikkeling
12. Experts betrekken
13. Processen
14. Technologieën, materialen en technieken
15. Vorm, functie en werken van systemen
16. STEAM
17. Duurzame ontwikkelingsdoelen
18. Kennis toepassen

Onderdeel	Profielwerkstuk (PWS)	Traject: HAVO tweejarig
Schoolexamens leerjaar 2 (2025-2026)		

SCHOOLEXAMENS					
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkansbaar
SEP 3	PO 1	Profielwerkstuk	Schriftelijk	100%	Nee

Opmerking: dit verplichte onderdeel maakt deel uit van het schoolexamen Havo en Vwo. Het PWS-cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer. Het onderdeel maakt geen deel uit van het centraal examen. Het PWS dient afzonderlijk met een eindcijfer 4 of hoger te zijn afgerond ten behoeve van diplomering.

De uiterste inleverdatum voor het eindproduct van je profielwerkstuk is **vrijdag 20 maart**.

Toelichting

- 1.1 Een profielwerkstuk (PWS) is een praktische opdracht voor leerlingen waar kennis en inzicht wordt aangetoond over een onderwerp behorende bij een vak uit het gekozen profiel van de leerling. Een havo-/vwo-leerling dient er minimaal 80 klokuren aan te werken.
- 1.2 De student ontvangt voor het schrijven van het PWS een PWS-planner. Hierin staan alle afspraken die van toepassing zijn op dit schoolexamenonderdeel, o.a. te doorlopen stappen en beoordelingsmodel. De coördinator PWS koppelt de leerlingen aan een begeleider.
- 1.3 Het PWS wordt alleen beoordeeld indien de student op of voor de officiële uiterlijke inleverdatum het eindproduct inlevert, zoals staat aangegeven in de studentenhandleiding voor het profielwerkstuk. In de studentenhandleiding staat beschreven uit welke deelopdrachten de eindopdracht bestaat. De student is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van de deelopdrachten volgens de procedure die in de handleiding wordt beschreven.
- 1.4 De student is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van de deelopdrachten volgens de procedure die in de handleiding wordt beschreven.
- 1.5 Indien de examencommissie aanwijzingen heeft die duiden op fraude of andere onregelmatigheden, kan de examencommissie beslissen over eventuele consequenties.
- 1.6 Indien de examencommissie fraude vaststelt, wordt het eindproduct beoordeeld met het cijfer 1,0.
- 1.7 De student kan in aanmerking komen voor vrijstelling van het PWS indien aantoonbaar is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. Het profielwerkstuk is afgerond binnen een opleiding van gelijk of hoger niveau (bijvoorbeeld havo → havo, of vwo → vwo);
  - b. Het behaalde resultaat voor het PWS bedraagt ten minste een 6 (voldoende).
 De examencommissie beoordeelt of aan de voorwaarden voor vrijstelling is voldaan en kan nadere bewijsstukken opvragen ter onderbouwing van het verzoek.

Vak	Rekenen – 3F	Traject: HAVO tweejarig
Schoolexamens leerjaar 2 (2026-2027)		

SCHOOLEXAMENS						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 3	SE 1	Havo: Rekentoets 3F	Digitaal	100%	Nee	Alle
Toegestane hulpmiddelen: Geen						

Opmerkingen m.b.t. SE 1: Toets kan niet herkanst worden. Rekencijfer telt niet voor compensatie of slagingsnormering. Cijfer zal deel uitmaken van het diploma.	Toetsmoment regulier: 9/2/26-13/2/26 Toetsmoment inhaal: 15/2/26-6/3/26

Vak	Scheikunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Hoofdstuk 1 en 2 uit de Reader Scheiden en reageren; Bouwstenen van stoffen	Schriftelijk	10%	Ja	A B1 B2 C2 C3 C6
SEP 2	SE 2	Hoofdstuk 3 en 4 uit de Reader: Stoffen en reacties; moleculaire stoffen	Schriftelijk	15%	Ja	A B1 t/m B5 C1 C2 E1
SEP 4	SE 3	Hoofdstuk 5, 6 en 7 uit de Reader Zouten; koolstofchemie; zuren	Schriftelijk	20%	Ja	A B1 t/m B4 C1 C2 C4 C8 D4 E1 G1

Vak	Scheikunde	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Hoofdstukken 7, 8 en 9 uit de readers: Zuren en basen, reactie-energie	Schriftelijk	20%	Ja	A B1 B4 C1 C2 C3 C6 E2 F1 F3
SEP 3	SE 5	Hoofdstukken 10 t/m 13 uit de readers: Redoxreacties; Kunstmatige polymeren Biochemie Duurzaamheid	Schriftelijk	35%	Ja*	B1 B2 B4 B5 C1 C2 C5 C7 C8 D2 D3 E1 E2 E3 F1 t/m F5 G1 t/m G5

*Correctie: de herkansbaarheid van het SE is nu correct vermeld

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
B1 t/m B5 C1 C2 C3 C6 C7 C8 D1 D3 E1 F1 F3 G1 G2	Stoffen en materialen; chemische processen en kringlopen; ontwerpen en experimenteren; innovatieve ontwikkelingen; processen in de chemische industrie; chemische technologie, Kortom: Alle readers, behalve kleine stukjes zoals de theorie over de evenwichten uit paragraaf 6.5 en de toepassingen van de neerslagreacties uit paragraaf 5.4

Vak	Spaans	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat / Zinnen (Con Gusto HS1 + HS2)	Schriftelijk	5%	Nee	A-E
SEP 2	SE 2	Grammatica (Con Gusto HS1 t/m HS5)	Schriftelijk	5%	Nee	A-E
SEP 3	PO 1	Presentatie in het Spaans (Con Gusto HS6 + 7)	Mondeling	5%	Nee	C1
SEP 4	SE 3	Eindtoets niveau A1: Grammatica, comunicación, en vaardigheden.	Schriftelijk	10%	Ja	n.v.t.

Opmerkingen m.b.t. PO 1: In periode 3 wordt Spreekvaardigheid op niveau A1 getoetst. Je bereidt een onderwerp voor en je houdt een kort gesprek in het Spaans met je docent. Tijdsduur: circa 15 minuten.	Afnamemoment: Periode 3 (zie studiewijzer)

Vak	Spaans	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	20%	Ja	D
	HD 1	Schrijfvaardigheidsdossier: Minstens 4 schrijfp opdrachten Spaans op ERK niveau A2+. Inleveren voor SEP1.	Schriftelijk	0% (O-V-G)	Nee	D
SEP 2	SE 5	Kijk- en Luistervaardigheid ERK-niveau B1	Digitaal	20%	Nee	B
	HD 2	Kijk- en luistervaardigheidsdossier: Minstens 4 weekopdrachten via Woots op ERK-niveau A2/B1. Inleveren voor SEP2.	Digitaal	0% (O-V-G)	Nee	B
	SE 6	Literatuur	Schriftelijk	15%	Ja	E
SEP 3	SE 7	Spreekvaardigheid ERK-niveau B1	Mondeling	20%	Nee	C2

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 7: In periode 3 (SE7) wordt spreekvaardigheid getoetst d.m.v. een presentatie en een gesprek in het Spaans. Je wordt door je docent ingeroosterd voor je mondeling. Alle informatie hierover wordt bij aanvang van de betreffende periode gegeven en via Teams gedeeld.	Afnamemoment: week 11 Inhaalmoment: week 13

Opmerkingen m.b.t. HD 1 en HD 2: De handelingsdelen (HD1 en HD2) zijn opdrachten ter voorbereiding op SE4 en SE5. Het werk wordt beoordeeld met O-V-G. Lever je niets in of is je werk met onvoldoende beoordeeld, dan kun je niet deelnemen aan het Centraal Schriftelijk Examen. Alle informatie hierover wordt bij aanvang van de betreffende periodes gegeven en via Teams gedeeld.	HD1 (periode 1) Inlevermoment: week 40 Inhaalmoment: week 41 HD2 (periode 2) Inlevermoment: week 50 Inhaalmoment: week 51

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid

Vak	Tekenen	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PE 1	Praktisch Examen 1, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	5%	Nee***	B
SEP 2	SE 1	Theorie periode 1 en 2 Kunstbeschouwing en -geschiedenis • Beeldaspecten • Hedendaagse kunstenaars • Middeleeuwen = periode examen 2026	Schriftelijk*	5%	Ja	A/C
	PE 2	Praktisch Examen 2, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	5%	Nee***	B
SEP 3	PE 3	Praktisch Examen 3, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	7,5%	Nee***	B
	PO 1	Praktische Opdracht 1 Beeldanalyse maken	Digitaal	2,5%	Nee***	A/C
SEP 4	SE 2	Theorie periode 1 t/m 4 Kunstbeschouwing en -geschiedenis • Beeldaspecten • Middeleeuwen • 19^e en 20^e eeuw	Schriftelijk*	7,5%	Ja	A/C
	PE 4	Praktisch Examen 4, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing N.B. Afronding moet voor de meivakantie i.v.m. beperkte beschikbaarheid van het vaklokaal door examenafname. Na de meivakantie alleen theorie ter voorbereiding van SE periode 4.	Praktisch**	7,5%	Nee***	B

* Deelname aan SE1 en SE2 is alleen toegestaan als het werk van het Praktisch Examen van PE1, PE2, PE3, PE4 vóór het SE Tekenen van de desbetreffende periode is ingeleverd.
Zie studieplanner 24-25 voor inleverdata.

Indien niet op tijd ingeleverd kan er niet worden deelgenomen aan het bijbehorende schoolexamen.

Dit schoolexamen kan worden ingehaald indien de examencommissie hier toestemming voor geeft.

Indien bij het inhalen van het PE niet vóór het SE Tekenen is ingeleverd, kan er niet worden deelgenomen aan het bijbehorende SE Tekenen.

Als gevolg hiervan wordt de kandidaat uitgeschreven voor het vak.

** Alleen werkstukken

- die op school zijn gemaakt, op door school gemarkeerd papier,
- die authentiek zijn (met bronvermelding) worden beoordeeld.

*** Als de leerling praktijklessen heeft gemist, of wat meer tijd nodig heeft, kan hij/zij/hen altijd extra komen werken in overleg met de vakdocent, zodat het werk toch vóór het SE kan worden ingeleverd.

Na het SE kan er niet meer aan het PE gewerkt worden.

Opmerkingen m.b.t. PO 1:

Kunstanalyse van een kunstwerk uit de behandelde periodes van de kunstgeschiedenis (andere dan al in het leerboek vermeld).

Hierbij de kennis over de periode en/of stroming + begrippenlijst Syllabus + Zienderogenkunst Begrippen toepassen.

Opmerkingen m.b.t. PO1

- Het PO wordt thuis en individueel gemaakt.
- Digitaal uitgewerkt.
- De leerling kiest vooraf in overleg met de vakdocent een kunstwerk.
- De leerling maakt een beeldanalyse zoals in de uitgedeelde opdracht staat beschreven.
- Inhaalbaar mits toestemming van de examencommissie.
- **Niet herkansbaar.**
- **Weging: 2,5%.**

Subdomein A1

Beschrijven, onderzoeken en interpreteren.

**Inlevermoment:
7 maart 2025**

A	Vaktheorie Subdomein A1: Beschrijven, onderzoeken en interpreteren 1. De kandidaat kan het beeldend werk van kunstenaars en vormgevers beschrijven, onderzoeken en interpreteren, met gebruikmaking van kennis van en inzicht in de geschiedenis van de beeldende kunst: • van de 19e, 20e en 21e eeuw; • vanaf het Romaans, voor zover relevant voor de kunst van de 19e, 20e en 21e eeuw. Subdomein A2: Beschouwen 2. De kandidaat kan twee- en driedimensionale beelden en vormen beschouwen en kan deze beschouwing verwoorden en/of verbeelden.
B	Praktijk 3. De kandidaat kan gestructureerde probleemstellingen met betrekking tot zowel autonome als toegepaste beeldende kunst en vormgeving onderzoeken en de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren, daarbij beeldende middelen aanwenden in een doelgericht werkproces, en het werk zo presenteren dat de beschouwer inzicht krijgt in het werkproces.
C	Oriëntatie op studie en beroep Het examenthema Kunst en leven gaat ook over kunst als beroep.

Vak	Tekenen	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PE 5	Praktisch Examen 5, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	10%	Nee***	B
SEP 2	PE 6	Praktisch Examen 6, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	12,5%	Nee***	B
	SE 3	- Beeldaspecten - Middeleeuwen 19^e en 20^e eeuw - thema Kunst en leven	Schriftelijk	10%	Ja	A/C
	PO 2	Praktische Opdracht PO2 Beeldaspecten toegepast - kunstgeschiedenis. Begrippenlijst Syllabus Havo (CVTE): 30 begrippen	Praktisch	5%	Nee***	A/C
SEP 3	PE 7	Praktisch Examen 7, diverse werkstukken met theoretische onderbouwing	Praktisch**	12,5%	Nee***	B
	SE 4	- Beeldaspecten - Middeleeuwen 19^e en 20^e eeuw - thema Kunst en leven	Schriftelijk	10%	Ja	A/C

Opmerkingen m.b.t. PE 5 t/m 7: Werkstukken – inleveren - Zijn enkel op school gemaakt op door school gemarkeerd papier. - Zijn authentiek (met bronvermelding: aangeven in de verslaglegging). - Er kan door de student tijdens Open Atelier gemiste werktijd worden ingehaald en/of extra op school gewerkt worden. - Bij het missen van het inlevermoment dient de student met de vakdocent contact te leggen en te onderhouden over het in te halen werk.	Inlevermoment PE5: Week 42, in de praktijkles Inhaalmoment PE5: Week 44, tijdens Open atelier Inlevermoment PE6: Week 51, in de praktijkles Inhaalmoment PE6: Week 2, tijdens Open atelier Inlevermoment PE7: Week 9, in de praktijkles Inhaalmoment PE7: Week 10, tijdens Open atelier

Opmerkingen m.b.t. PO 2: Beeldaspecten toegepast - kunstgeschiedenis. Begrippenlijst Syllabus Havo (CVTE): 30 begrippen. Opmerkingen m.b.t. PO2 • Het PO wordt thuis en individueel gemaakt. • De leerling kiest en verwerkt 30 begrippen uit de Syllabus Havo. • De leerling kiest bij elk begrip een gerenommeerd werk uit de kunstgeschiedenis. • De leerling licht in tekst en beeld toe op welke wijze het begrip van toepassing is op het kunstwerk. • Inhaalbaar mits toestemming van de examencommissie. • Niet herkansbaar. • Weging: 5%.	Inlevermoment: week 51 2025, inleveren via Teams Opdracht Inhaalmoment: week 2 2026, Inleveren via Teams Opdracht

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
	Voor het examenjaar 2026 geldt het examenthema Kunst en leven. Het thema • dient als leidraad bij het construeren van examenopgaven. Hierdoor ontstaat binnen het examen een zekere samenhang. • biedt tevens een venster voor de benadering van kunst uit de verschillende stijlperiodes. Het examen heeft betrekking op de periode van het romaans tot heden, met nadruk op de periode vanaf 1800. Kunst, architectuur en vormgeving vanaf het neoclassicisme in de 19de eeuw komen derhalve in het examen aan de orde. Elk jaar wordt in het examen aandacht besteed aan één periode van vóór 1800. Dat is in 2026: de Middeleeuwen. Centraal Schriftelijk Examen (CSE): donderdag 21 mei 2026 09:00-11:30 uur

A	Vaktheorie Subdomein A1: Beschrijven, onderzoeken en interpreteren 1. De kandidaat kan het beeldend werk van kunstenaars en vormgevers beschrijven, onderzoeken en interpreteren, met gebruikmaking van kennis van en inzicht in de geschiedenis van de beeldende kunst: • van de 19e, 20e en 21e eeuw; • vanaf het Romaans, voor zover relevant voor de kunst van de 19e, 20e en 21e eeuw. Subdomein A2: Beschouwen 2. De kandidaat kan twee- en driedimensionale beelden en vormen beschouwen en kan deze beschouwing verwoorden en/of verbeelden.
B	Praktijk 3. De kandidaat kan gestructureerde probleemstellingen met betrekking tot zowel autonome als toegepaste beeldende kunst en vormgeving onderzoeken en de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren, daarbij beeldende middelen aanwenden in een doelgericht werkproces, en het werk zo presenteren dat de beschouwer inzicht krijgt in het werkproces.
C	Oriëntatie op studie en beroep Het examenthema Kunst en leven gaat ook over kunst als beroep.

Vak	Wiskunde A	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	HD 1	Handelingsdeel	Schriftelijk	0% (O/V/G)	Ja	A, B1,2 C1
	SE 1	Overstapdeel 4 vmbo naar 4 havo: Procenten, Algebra, Lineaire vergelijkingen en formules H1 Tabellen en grafieken	Schriftelijk	10%	Ja	A B1,2 C1,2,4
SEP 2	SE 2	H2 Statistische cyclus H3 Lineaire verbanden	Schriftelijk	15%	Ja	E1,2,4 B1,2 C1,2,3,4
SEP 4	SE 3	H4 Handig tellen H5 Veranderingen H6 Rekenregels en formules	Schriftelijk	25%	Ja	B1, 2, 3 C3 D

Opmerkingen m.b.t. HD 1: (opdracht in de vorm van een toets) <i>(resultaat O/V/G), voorwaardelijk voor het eindcijfer v/h schoolexamen inhaalbaar</i>	Inlevermoment: Week 39

Vak	Wiskunde A	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	H7 Statistiek en beslissingen H9 Exponentiële verbanden	Schriftelijk	20%	Ja	E1,2,4 C5
SEP 2	PO 1	H8 Statistiek met ICT	Digitaal	10%	Nee	E5
SEP 3	SE 5	H2.5 Conclusies trekken H10 Statistiek gebruiken H11 Formules en variabelen	Schriftelijk	20%	Ja	E1,2,3,4 C2,3,4

Opmerkingen m.b.t. domeinen:

De moeilijkheidsgraad van de examenstof neemt gedurende het schooljaar toe waardoor verondersteld wordt dat eerder getoetste stof bekend is.

Opmerkingen m.b.t. PO 1:

Zelfstudie: Statistiek met Excel. Kopiëren/Invoegen/Filters/Invoegen kolommen/Formules/Boxplot maken (Geen draaitabel).
Beoordeling "v" is voorwaardelijk voor deelname aan CE
Toegestane hulpmiddelen: PC, geen (grafische)rekenmachine

Inlevermoment:

Wknr 50-51

Inhaalmoment:

Wknr 2

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
B	Algebra en tellen
C	Vverbanden
D	Statistiek

Vak	Wiskunde B	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2024-2025)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Overstapdeel 4 vmbo naar 4 havo: Formules, grafieken en vergelijkingen (H1) Veranderingen (H2) Getal en Ruimte H1 en H2 deels	Schriftelijk	12,5%	Ja	A B2 D1,D2
SEP 2	SE 2	Veranderingen Hoeken en afstanden Getal en Ruimte H2 vervolg, H3	Schriftelijk	12,5%	Ja	D1,D2 C1 A
SEP 4	SE 3	Werken met formules Machten, exponenten en logaritmen. De afgeleide functie Getal en Ruimte H4, H5, H6	Schriftelijk	25%	Ja	B1, B2 B1, B2 D3, D4 A

Vak	Wiskunde B	Traject: HAVO tweejarig

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PO 1	Wiskundige vaardigheden	Schriftelijk	5%	Nee	A
	SE 4	Lijnen en cirkels; Goniometrie; Hst 7 en 8	Schriftelijk	20%	Ja	C2 B1, B4
SEP 2	PO 2	Probleemaanpak (Grondbeginselen H 9/10/11)	Schriftelijk	5%	Nee	A t/m D
SEP 3	SE 5	Exponentiële verbanden(vervolg); Vebanden en functies; Meetkundige berekeningen. Hst 9, 10 en 11 De stof van SE1, SE2 en SE3 wordt bekend verondersteld.	Schriftelijk	20%	Ja	B B C1,C2 A

Opmerkingen m.b.t. domeinen:

De moeilijkheidsgraad van de examenstof neemt gedurende het schooljaar toe waardoor verondersteld wordt dat eerder getoetste stof bekend is.

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Wiskundige vaardigheden. Zie Reader	Inlevermoment: Wknr 42 Inhaalmoment: Wknr 44
Opmerkingen m.b.t. PO 2: Probleemaanpak (Grondbeginselen H 9/10/11)	Inlevermoment: Wknr 2 Inhaalmoment: Wknr 3

BIJLAGE 1:

Voorlopig rooster Centraal Examen 2026 - EERSTE TIJDVAK

Datum	Tijd	Vak	Toegestane hulpmiddelen (naast het basispakket)
Vr 8 mei	13:30 – 16:30	Nederlands	Woordenboek
Ma 11 mei	13:30 – 16:30	Economie	
Di 12 mei	9:00 – 12:00	Geschiedenis	
	13:30 – 16:30	Scheikunde	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Wo 13 mei	13:30 – 16:00	Frans	Woordenboek N-F/F-N
Ma 18 mei	9:00 – 12:00	Maatschappijwetenschappen	
Di 19 mei	13:30 – 16:30	Wiskunde A	grafische rekenmachine, roosterpapier in cm2
	13:30 – 16:30	Wiskunde B	grafische rekenmachine, roosterpapier in cm2
Wo 20 mei	9:00 – 11:30	Duits	Woordenboek N-D/D-N
	13:30 – 16:30	Biologie	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Do 21 mei	9:00 – 11:30	Tekenen	
	13:30 – 16:30	Aardrijkskunde	
Vr 22 mei	13:30 – 16:30	Bedrijfseconomie	
Di 26 mei	13:30 – 16:30	Natuurkunde	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Wo 27 mei	13:30 – 16:00	Spaans	Woordenboek N-S/S-N

In het geval de geheimhouding van de examens geschonden is of afname niet mogelijk is, treedt het 'Continuïteitsplan' in werking. In een uiterst geval kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kunnen het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot en met 3 juli 2026.

Dringend advies: geen vakantie plannen direct na afloop van het Centraal Examen. Doe je dit toch dan zijn de gevolgen voor eigen rekening.

Verificatie en uitslagdag n.a.v. CE1 is op **donderdag 11 juni**.

Voorlopig examenrooster Centraal Examen 2026 - TWEEDE TIJDVAK

Het tweede tijdvak (CE2) vindt plaats op **dinsdag 16 t/m dinsdag 23 juni**.

Het rooster hiervan is op het moment dat dit PTA wordt opgesteld nog niet door het CVTE vrijgegeven.

De datum van het examen in de zogenaamde aangewezen vakken, dat wordt afgenomen door de Staatsexamencommissie, zal op **donderdag 18 juni** plaatsvinden. Welke vakken hieronder vallen wordt bekend gemaakt in april. Rooster en aangewezen vakken zijn na bekendmaking te raadplegen via examenblad.nl.

Verificatie en uitslagdag n.a.v. CE2 is op **dinsdag 30 juni**.

BIJLAGE 2

Overzicht van toegestane hulpmiddelen

1. Het standaard basispakket

Het standaard basispakket bij alle centrale examens bevat:

- schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- nietmachine
- geometrische driehoek
- vlakgum
- rekenmachine

2. Gewone rekenmachine

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine mag een eenvoudige rekenmachine gebruikt worden waarop *basisbewerkingen* kunnen worden uitgevoerd. De rekenmachine moet over de volgende *basisbewerkingen* beschikken: grondbewerkingen $+$, $-$, $\times$, $\div$; x^2 en $\sqrt{\quad}$; $1/x$ of x^{-1} en xy ; $\sin/\cos/\tan$ en hun inversen; π ; $10\log$ (en $10x$) en $\ln$ (en ex).

Rekenmachines die over al deze *basisbewerkingen* beschikken zijn:

Casio fx-82MS, HP10S+, TI30XB(S)

Wat zijn geen basisbewerkingen:

- Het oplossen van (stelsels van) vergelijkingen
- Het numeriek integreren en differentiëren van functies
- Rekenen met verhoudingen
- Berekeningen maken met micro, kilo, ...
- Gebruiken van wetenschappelijke constanten
- Werken in een spreadsheet
- Programmeren
- Ingebouwde formules

Gewone rekenmachines die in ieder geval **niet** zijn toegestaan:

Casio fx-991EX; TI-30XPro.

Verder geldt het volgende:

- Een rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de rekenmachine van een andere kandidaat.
- Een rekenmachine mag geen geluid maken.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over de mogelijkheid grafieken weer te geven.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over zend- en/of ontvangstmogelijkheden.
- Een rekenmachine mag niet alfanumeriek (met letters op het scherm) zijn; bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.
- Een meerregelige machine is niet verboden als hij aan de overige criteria voldoet.

3. Grafische rekenmachine

De grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij Wiskunde A en B

3a.Types toegestane grafische rekenmachines

Het is mogelijk dat op een later moment nieuwe types worden toegestaan. Rekenmachines die in latere Regelingen worden opgenomen, mogen in eerdere jaren ook gebruikt worden. De machines die in 2026 in elk geval zijn toegestaan zijn:

MERK	TYPE
Casio:	fx-CG50.
HP	HP Prime G2
Texas Instruments:	• TI-84 Plus CE-T • TI-84 Plus CE-T Python Edition • TI-Nspire CX II-T • TI-Nspire CX II-T CAS • • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS)
NumWorks:	de grafische rekenmachine van NumWorks voor havo geldt: NumWorks met modelnummer op de achterkant van het apparaat gelijk aan N0110 of hoger (N0115, N0120, ...); voor vwo gaat deze restrictie vanaf examenjaar 2027 gelden.

Oudere types, ook die eerder wel waren toegestaan, zijn niet meer toegestaan.

3b.Voorwaarden gebruik Grafische rekenmachine

Een grafische rekenmachine is op het centraal examen alleen toegestaan als het geheugen en de functies die vaardigheden overbodig maken waarover de leerling volgens de syllabus moet beschikken zijn geblokkeerd door de juiste Nederlandse examenstand. Het moet op ieder moment tijdens het examen te controleren zijn of een machine in de juiste Nederlandse examenstand staat zonder de kandidaat te storen.

De juiste OS of firmwareversies, die een door het CvTE goedgekeurde examenstand bezitten, worden in de maartaanvulling (van 2026) door het CvTE gepubliceerd.

Verder geldt het volgende:

- Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

4.Woordenboek

4a.Het woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle *schriftelijke* examens. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de eigen standaardtaal van de kandidaat) en/of een woordenboek vanuit de vreemde taal naar het Nederlands (bijvoorbeeld vanuit de thuistaal van de kandidaat). Een woordenboek Nederlands-vreemde taal en vreemde taal-Nederlands in één band is ook toegestaan.

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan. Waar spelling wordt beoordeeld (centraal examen Nederlands) zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spelling toegestaan.

4b. Het woordenboek bij moderne vreemde talen

Bij de **moderne vreemde talen** is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal *) toegestaan.

Bij centrale examens met schrijfvaardigheid kan een woordenboek thuistaal - doeltaal de kandidaat behulpzaam zijn.

Bij centrale examens zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek thuistaal - doeltaal niet zinvol maar ook niet verboden.

Een woordenboek doeltaal - thuistaal en thuistaal - doeltaal in één band is dus toegestaan.

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Bij het vak **Engels** mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

*) Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bijvoorbeeld: Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools.

5. Aanvullende opmerkingen

De school kan bij alle schriftelijke examens de computer toestaan als schrijfgerei voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vwo en havo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 3.54 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek)

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van een laptop gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor kandidaten met een visuele of fysieke beperking. Aan kandidaten met een dyslexieverklaring mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

6. Informatieboek bij biologie, natuurkunde en scheikunde

Bij de vakken biologie, natuurkunde en scheikunde is alleen het gebruik van een Binas (7e editie) of Sciencedata toegestaan. Het is niet toegestaan beide informatieboeken te gebruiken.

Bij het schrijven van dit PTA zijn voor de Binas (7e editie) nog geen errata uitgegeven. Zie voor deze errata de website Noordhoff Uitgevers en bij ScienceData op de website van Uitgeverij Walvaboek.

Het is toegestaan deze errata (fouten) in de betreffende informatieboeken te verwerken als deze door de uitgeverij op de website worden gepubliceerd.

Andere wijzigingen mogen niet in het informatieboek worden aangebracht. Dat geldt ook voor het aanbrengen van (al dan niet beschreven) plakkerijtjes.

7. Overige niet genoemde hulpmiddelen

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen zijn niet toegestaan. Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het CvTE.

8. Mededeling

Zie voor de vakspecifieke hulpmiddelen het rooster van het Centraal Examen. Eventuele andere hulpmiddelen worden tijdens het examen door de school verstrekt.

BIJLAGE 3:

Herkansingsregeling schoolexamens (art. 6-9 uit het Examenreglement 2025-2026)

Artikel 6. Onderdelen SE

6.1

Schriftelijke SE's

Elke examenkandidaat heeft per schooljaar per vak **drie** SE-periodes waarin schriftelijke SE's kunnen worden afgenomen. Voor examenvakken in het **mavo, havo (eenjarig, tweede jaar tweejarig) of vwo-traject** zijn dat SEP1, SEP2, en SEP3. Voor vakken in het **eerste jaar van het tweejarig havo-traject** zijn dat SEP1, SEP2, en SEP4. In deze drie SE-periodes vindt het eerste afnamemoment plaats.

In maart is er de mogelijkheid om gemiste schriftelijke SE's van SEP1, SEP2, en SEP3 met toestemming van de examencommissie in te halen. Voor het eerste jaar van het tweejarig havo-traject volgt er in juni een mogelijkheid om gemiste schriftelijke SE's van SEP4 met toestemming van de examencommissie in te halen. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling.

In het PTA staat per schriftelijk SE aangegeven of deze wel of niet herkansbaar is. Schriftelijke SE's kunnen in april (vakken in examentrajecten) en juni (vakken in het eerste jaar van het tweejarig havo-traject) worden herkanst. Zie artikel 8 voor de herkansingsregeling.

Tijdsduur schriftelijke SE's is bij de mavo, havo en vwo:		
Opleiding	Tijdsduur	Indien recht op tijdverlenging:
Mavo	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten
Havo eenjarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten
Havo eerste jaar tweejarig SEP1 en SEP2	1,0 klokuur (60 minuten)	+15 minuten
Havo eerste jaar tweejarig SEP4	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten
Havo tweede jaar tweejarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten
Vwo	2 klokuren (120 minuten)	+30 minuten

6.2

Kijk-/luistertoets

Kijk-/luistertoetsen zijn een SE-onderdeel bij de moderne vreemde talen en bij mavo voor het vak Nederlands. De kijk-/luistertoets wordt op school afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemiste kijk-/luistertoets in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. Kijk-/luistertoetsen zijn **niet herkansbaar**.

6.3

Mondeling SE (bij de moderne vreemde talen en het vak Nederlands)

Mondelinge SE's zijn een SE-onderdeel bij de moderne vreemde talen en het vak Nederlands, en worden op school afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemist mondeling SE in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. Mondelinge SE's zijn **niet herkansbaar**.

6.4

Praktische Opdracht

Een praktische opdracht (PO) kan in twee verschillende vormen worden aangeboden: als opdracht die onder toezicht van een surveillant en/of examinerator op locatie wordt afgenomen (zie 6.4.1), óf als inleveropdracht (zie artikel 6.4.2).

6.4.1

Praktische opdracht – afnamemoment op locatie

Dit type praktische opdracht is een SE-onderdeel dat op school of op een andere locatie wordt afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemist PO in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. PO's zijn **niet herkansbaar**.

6.4.2

Praktische opdracht – inleveropdracht

Dit type praktische opdracht is een SE-onderdeel dat op papier of digitaal moet worden ingeleverd. Een inleveropdracht heeft twee inleverdeadlines: een reguliere en een inhaal-deadline. Gemaakt werk dat ingeleverd wordt vóór de reguliere inleverdeadline is 'op tijd'. Gemaakt werk dat ná de reguliere, maar vóór de inhaal-deadline wordt ingeleverd is 'te laat'. In het beoordelingsmodel van de PO kan dit worden meegewogen. Als een kandidaat de PO niet

	of ná de inhaal-deadline heeft ingeleverd, dan is er sprake van een onregelmatigheid en kan de examencommissie maatregelen nemen zoals beschreven staan in artikel 21. PO's zijn niet herkansbaar .
6.5	Handelingsdeel Het maken van een handelingsdeel is een inspanningsverplichting van een kandidaat, die met een voldoende of goed moet worden afgerond. Bij een onvoldoende beoordeling krijgt de kandidaat de gelegenheid het werk te verbeteren. Een gemaakt en door de docent goedgekeurd handelingsdeel is voorwaarde voor deelname aan het CE. Als een kandidaat géén handelingsdeel heeft gemaakt voor een vak of het handelingsdeel met een onvoldoende heeft afgerond, dan heeft hij geen eindresultaat voor het betreffende vak. Er wordt in dat geval niet voldaan aan de voorwaarden om tot een eindcijfer te komen voor het SE voor dit vak en de kandidaat kan niet worden aangemeld voor het CE. Als gevolg hiervan wordt de student uitgeschreven voor het betreffende vak. Handelingsdelen zijn niet herkansbaar , wel inhaalbaar of verbeterbaar.
6.6	Praktisch examen (PE) Het PE is een SE-onderdeel dat de eindtermen en richtlijnen van het vak tekenen volgt. Aan het PE wordt gewerkt tijdens de praktijkles. Daarnaast worden open atelier uren aangeboden om het PE tijdig af te ronden. Het PE heeft twee inlevermomenten: een regulier en een inhaal-inlevermoment. Levert de kandidaat het werk niet op een van deze inlevermomenten in, dan is er sprake van een onregelmatigheid en kan de examencommissie maatregelen nemen zoals beschreven staan in artikel 21. Een PE is niet herkansbaar .
6.7	PWS Iedere kandidaat die een PWS moet maken, dient zich vóór 1 oktober 2025 te hebben aangemeld. Kandidaten die zich na 1 oktober aanmelden kunnen geen PWS meer maken dit schooljaar. De kandidaat ontvangt een handleiding voor het maken van een PWS. De handleiding bevat alle regels, afspraken en deadlines waaraan de kandidaat zich moet houden bij het maken van een PWS. De kandidaat houdt zich aan de afgesproken deadlines zoals deze zijn gecommuniceerd in de handleiding van het PWS. Het PWS wordt beoordeeld door de begeleidende vakdocent. Lukt het een kandidaat niet om de uiterste inleverdatum te halen, kan hij omkleed met redenen een verzoek tot uitstel indienen bij de examencommissie. De examencommissie besluit of het werk wel of niet kan worden ingeleverd en nagekeken. Het niet inleveren van een PWS betekent dat er geen beoordeling van het PWS wordt gegeven. De kandidaat kan dan niet slagen voor zijn examen en ontvangt geen diploma. In het geval van onregelmatigheid beslist de examencommissie over de consequenties. Het PWS is niet herkansbaar . (Zie ook hoofdstuk 13 van het Handboek Examinering.)
6.8	Rekenen Het vak rekenen is verplicht om te volgen voor die kandidaten van mavo bij de profielen 'economie' en 'zorg en welzijn' en havo bij het profiel 'cultuur en maatschappij' die het vak wiskunde niet op hun cijferlijst hebben staan en opgaan voor een diploma. Het vak rekenen is een inspanningsverplichting, dat wil zeggen dat het maken van lesopdrachten en aanwezigheid in de les leidend zijn voor het eindresultaat voor het vak rekenen. Het vak rekenen wordt afgesloten met een rekentoets. De kandidaten die het vak rekenen hebben gevolgd en hebben afgesloten met een resultaat krijgen daarvoor een aparte bijlage naast de cijferlijst. Het vak rekenen is niet herkansbaar .

Artikel 7. Missen SE

7.1	Wanneer een kandidaat niet kan deelnemen aan een SE (schriftelijk SE, mondeling SE, kijk-/luistertoets, PO op locatie), dan meldt hij zich af door middel van het sturen van een e-mail naar: verzuim.vavo@rocmondriaan.nl voorzien van naam, opleiding, vak en de reden van afwezigheid. De kandidaat meldt zich uiterlijk dezelfde dag van het betreffende SE per e-mail af. De examencommissie besluit op grond van de e-mail of een kandidaat toestemming krijgt om het gemiste SE alsnog te maken (inhalen).
7.2	Heeft een kandidaat een SE (schriftelijk SE, mondeling SE, kijk-/luistertoets, PO op locatie) zonder schriftelijke afmelding gemist dan kan de examencommissie besluiten dat sprake is van een onregelmatigheid en of een maatregel kan worden opgelegd (zie artikelen 20, 21 en 22).
7.3	Als er sprake is van zwaarwegende omstandigheden waardoor de kandidaat zich niet op de juiste wijze heeft afgemeld, dan meldt de kandidaat dit bij de examencommissie. De examencommissie besluit dan of gemiste SE's mogen worden ingehaald.
7.4	Een gestart maar niet afgemaakt SE, geldt als een gemaakt examen en is daarom alleen herkansbaar (niet inhaalbaar).
7.5	De examencommissie heeft de bevoegdheid om een extra examenmoment te creëren omdat een kandidaat de mogelijkheid krijgt een vak af te ronden/ het PTA compleet te maken.

Artikel 8. Inhaal-/herkansingsregeling SE

8.1	Inhalen Als een kandidaat een SE heeft gemist kan hij dit SE onder voorwaarden inhalen. De examencommissie beslist of een SE mag worden ingehaald naar aanleiding van de afmelding per e-mail (zie artikel 7). Deze regel geldt voor alle mondelinge en schriftelijke SE's, kijk-/luistertoetsen en PO's op locatie.
8.2	Een kandidaat die niet op het inhaalmoment van het mondelinge of schriftelijke SE, een kijk-/luistertoets, of een PO op locatie verschijnt, kan het recht ontzegd worden om het gemiste examen op een later tijdstip alsnog te maken. Een gemist examen kan gezien worden als een onregelmatigheid. Op een onregelmatigheid kan een maatregel volgen (zie artikelen 20, 21 en 22).
8.3	Herkansen in examentrajecten Een kandidaat die vakken volgt bij één of meerdere examentrajecten (mavo, havo eenjarig, havo tweede jaar tweejarig, vwo) kan in april maximaal drie reeds beoordeelde schoolexamens herkansen, namelijk één schoolexamen per schoolexamenperiode (SEP1/SEP2/SEP3). Het betreffende schoolexamen moet volgens het PTA herkansbaar zijn. Als een herkansing is gemaakt telt het hoogst behaalde cijfer.
8.4	Herkansen in eerste jaar tweejarig havo-traject Een kandidaat die vakken volgt bij het eerste jaar tweejarig havo-traject kan in juni maximaal drie reeds beoordeelde schoolexamens herkansen, namelijk één schoolexamen per schoolexamenperiode van het eerste jaar tweejarig havo-traject (SEP1/SEP2/SEP4). Het betreffende schoolexamen moet volgens het PTA herkansbaar zijn. Als een herkansing is gemaakt telt het hoogst behaalde cijfer. <i>Vakken zoals Engels die worden gevolgd in een examentraject en worden afgesloten met een CE vallen onder artikel 8.3.</i>
8.5	Een kandidaat die niet op het herkansingsmoment van het schriftelijk SE verschijnt, heeft geen recht meer om de gemiste herkansing op een later tijdstip alsnog te maken. Een herkansing van een SE wordt één keer aangeboden zonder mogelijkheid op inhalen.

Artikel 9. Einde SE-periode

9.1	Uiterlijk veertien dagen na de SE-periode ontvangt de examencommissie de N-termen van de SE's van de verschillende vakken, controleert de eventuele bijstellingen van de vooraf voorgestelde N-termen en stelt de resultaten vast. De toetscommissie is ondersteunend in dit proces.
9.2	Nadat de examencommissie heeft vergaderd over een SE-periode is de besluitvorming over de desbetreffende SE-periode afgesloten en zijn de resultaten vastgesteld.

BIJLAGE 4:

Zak-slaagregeling (art. 17.2 uit het Examenreglement)

Zak/slaagregeling havo

Om te slagen moet hij aan alle eisen van de verschillende onderdelen voldoen.

Gemiddeld cijfer CE*

De kandidaat is geslaagd met een:

- 5,50 of hoger.

Kernvakken

De kandidaat is geslaagd met:

- maximaal 1x een 5 als eindcijfer;
- voor de andere kernvakken moet je een 6 of hoger als eindcijfer halen.

De kernvakken zijn: Nederlands, Engels en wiskunde.

In het profiel C&M hoeft de kandidaat geen wiskunde te kiezen. Alshij geen wiskunde kiest, zijn de kernvakken alleen Nederlands en EngelsDe kandidaat beschikt over een resultaat voor het vak rekenen (3F) als hij géén wiskunde als vak hebt afgesloten.

Eindcijfers alle examenvakken

De kandidaat is geslaagd als:

- al zijn eindcijfers 6 of hoger zijn;
- hij één 5 heeft en al de andere eindcijfers 6 of hoger zijn;
- hij een 4 heeft en al zijn andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al zijn eindcijfers ten minste 6,0 is;
- de kandidaat 2x een 5 heeft, of een 5 en een 4, en al zijn andere eindcijfers 6 of hoger zijn en het gemiddelde van al zijn eindcijfers ten minste 6,0 is;
- geen eindcijfer lager is dan een 4. **Let op:** het combinatiecijfer en de losse eindcijfers in het combinatiecijfer tellen ook mee voor deze regel.

* Als de kandidaat in 2020 heeft deelgenomen aan het examen, neemt hij contact op met de examensecretaris.